

Berkelland 2035

**Ruimte om te Leven, Wonen
en Ondernemen.**

De koers die wij kiezen.

Inhoud

Inleiding -----	3
Bestuur en financiën -----	4
Wonen en samenleven -----	6
Een bruisende economie en aantrekkelijke dorpscentra -----	9
Stikstof en toekomst van de landbouw -----	11
Toerisme en recreatie -----	12
Zorg en meedoen -----	13
Onderwijs en verenigingen -----	15
Sport, Cultuur en Gezondheid -----	17
Mobiliteit en bereikbaarheid -----	19
Leefomgeving en natuur -----	21
Veiligheid -----	23
Slotwoord -----	24

Inleiding

Dit document geeft een doorkijkje naar Berkelland in 2035 en schetst de koers die wij als VVD voor ogen hebben. Het is een toekomstbeeld waarin vrijheid, verantwoordelijkheid en verbondenheid centraal staan. Een gemeente waar inwoners prettig kunnen wonen, waar ondernemerschap ruimte krijgt, en waar voorzieningen op orde zijn.

De komende jaren staan grote keuzes op ons te wachten: hoe we omgaan met woningbouw, hoe we de financiële huishouding van de gemeente gezond houden en hoe we de stijgende zorgkosten beheersbaar maken. Dat vraagt om duidelijke prioriteiten en een koers die richting geeft.

De VVD Berkelland kiest daarbij voor drie speerpunten:

1. Woningbouw

Zonder voldoende woningen vergrijsst Berkelland en verliezen we jonge gezinnen en starters aan omliggende gemeenten. Daarom willen we actief bouwen voor alle doelgroepen: betaalbare starterswoningen, geschikte woningen voor ouderen om door te stromen, ruimte voor sociale huur en koop. We zetten in op actief grondbeleid, snellere procedures en innovatieve woonvormen.

Woningbouw is meer dan stenen stapelen: het geeft een impuls aan de lokale economie, het midden- en kleinbedrijf, de leefbaarheid van verenigingen en het voortbestaan van scholen. Met meer jonge inwoners ontstaat er meer vitaliteit en worden zorgkosten op termijn relatief lager, omdat de vergrijzing wordt afgeremd. Zo houden we Berkelland vitaal en toekomstbestendig.

2. Financiën op orde

Een gezonde gemeentelijke huishouding is de basis voor alles wat we willen bereiken. De VVD houdt de lasten voor inwoners en ondernemers zo laag mogelijk en voorkomt verspilling. Dat betekent: kritisch kijken naar wat écht nodig is, stoppen met overbodige regels en beleid, en focussen op uitvoering. Financiële keuzes maken we helder en transparant, zodat inwoners zien waar hun geld naartoe gaat. Alleen met solide financiën kan Berkelland investeren in voorzieningen, infrastructuur en leefbaarheid.

3. Zorgkosten beheersbaar

De zorguitgaven stijgen al jaren fors en dreigen een molensteen te worden voor de gemeentelijke begroting. Wij willen dat zorg dichtbij, toegankelijk en betaalbaar blijft, maar dat kan alleen als we sturen op preventie en efficiëntie. Dat betekent minder bureaucratie, meer ruimte voor mantelzorg en vrijwilligers, en ondersteuning waar die écht nodig is. We stimuleren inwoners om gezond en vitaal te leven en maken sport en bewegen laagdrempelig beschikbaar. Zo houden we de zorgkosten in toom en de kwaliteit op peil.

Elk hoofdstuk in dit document begint met een doorkijkje naar de gewenste situatie in 2035: hoe wij willen dat Berkelland er in de toekomst uit ziet. Daarna sluiten we af met de koers die we als VVD kiezen om dat toekomstbeeld waar te maken. Zo maken we concreet wat we willen bereiken én hoe we dat gaan doen.

Met deze drie pijlers bouwen we samen aan een Berkelland dat aantrekkelijk en vitaal blijft voor huidige én toekomstige generaties.

► Bestuur en financiën

De gemeente Berkelland is dichtbij, open en behulpzaam. Geen doolhof van regels, maar een bondgenoot die zegt: "Wat kan wél?". Belastingen blijven laag en geld wordt uitgegeven aan zaken die er werkelijk toe doen. Transparantie staat voorop: inwoners zien duidelijk hoe hun geld besteed wordt. Minder papier, meer actie. Minder beleid, meer uitvoering. Zo ontstaat vertrouwen in een overheid die dienstbaar en betrouwbaar is. Bij de gemeente is het fijn werken in een veilige werkomgeving. Voor de slagkracht van het bestuur is er een stabiele meerderheid in de raad. Efficiëntie, resultaatgerichtheid en verantwoordelijkheid staan hoog in het vaandel.

Bestuur

De gemeenteraad in Berkelland werkt stabiel, open en transparant. Raadsleden gaan respectvol en eerlijk met elkaar om en nemen besluiten vanuit inhoud. Persoonlijke spelletjes komen niet voor. Inwoners kunnen erop vertrouwen dat hun stem serieus wordt genomen en dat raadsleden handelen in het algemeen belang.

De gemeente stelt zich daarbij dienstbaar op door inwoners, ondernemers en verenigingen minder te belasten met overbodige regels. Er wordt vertrouwd op hun eigen verantwoordelijkheid en ruimte gelaten voor initiatieven. Minder bureaucratie betekent meer slagkracht en meer ruimte voor oplossingen die direct merkbaar zijn.

Voor een sterk en efficiënt bestuur werkt Berkelland bovendien goed samen met partners in de regio. Met de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA), de Regio Achterhoek, VNOG, Fijnder en andere samenwerkingsverbanden wordt actief gezocht naar slimme oplossingen. Door deze samenwerking versterken we de kwaliteit van onze dienstverlening en benutten we kennis en middelen optimaal.

Financiën

Berkelland heeft de financiën stevig op orde. De begroting is sluitend, reserves zijn gezond en er is geen toezicht van de provincie nodig. We begroten scherp, zodat overschotten en tekorten beperkt blijven. Reserves worden doelgericht ingezet om zichtbaar te investeren in de toekomst van onze gemeente: nieuwe schoolgebouwen in Neede en Borculo en sportvoorzieningen in Ruurlo, Eibergen en de kleine kernen.

Voor inwoners zijn de lasten voorspelbaar en eerlijk verdeeld. De OZB stijgt alleen met inflatie en wordt niet als sluitpost gebruikt. De rioolheffing is verlaagd doordat substantieel meer woningen zijn gebouwd. De afvalstoffenheffing is betaalbaar en eenvoudig geworden, omdat inwoners nog maar twee containers hebben: één voor GFT en één voor restafval, en 2-3 x per jaar wordt het chemisch afval regulier opgehaald. Het nascheiden van waardevolle grondstoffen gebeurt efficiënt door de afvalverwerker, er is minder restafval, de kosten zijn lager, er zijn minder containers nodig en het gemak voor inwoners is vergroot. Leges zijn transparant en kostendekkend, zodat inwoners precies krijgen waar ze voor betalen en nooit te veel kwijt zijn. En als blijkt dat de gemeente meer heeft gevraagd dan nodig was, wordt dit geld teruggegeven.

Koers

- **Raadsprogramma als basis:** Na de verkiezingen neemt de VVD het initiatief om een breed gedragen raadsprogramma op te stellen. Dat geeft richting en stabiliteit en voorkomt politieke spelletjes.
- **Normaal en eerlijk besturen:** Wij geven zelf het goede voorbeeld door open en respectvol te werken en collega's aan te spreken op gedrag dat het vertrouwen schaadt. Zo bouwen we aan een betrouwbare raad.

- ▶ **Minder regels, meer vertrouwen:** Wij zorgen dat inwoners, ondernemers en verenigingen niet onnodig vastlopen in regels. We bouwen op hun eigen verantwoordelijkheid en maken ruimte voor initiatieven die de samenleving versterken.
- ▶ **Samenwerking in de regio versterken:** Wij werken actief samen met de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA), de Regio Achterhoek, VNOG, Fijnder en andere partners. Zo benutten we kennis en middelen optimaal en verbeteren we de kwaliteit van onze dienstverlening.
- ▶ **De inhoud voorop (speerpunten: Wonen, lage lasten, zorgkosten in control):** De VVD Berkelland neemt alleen deel aan een college wanneer onze hoofdpunten/speerpunten geborgd zijn. Zo blijft koers belangrijker dan macht en blijven we trouw aan liberale uitgangspunten.
- ▶ **Belastingen laag houden:** We doen voorstellen om dubbel beleid te schrappen en taken slimmer uit te voeren, zodat er minder geld nodig is en lasten niet verder stijgen.
- ▶ **OZB voor vier jaar vastleggen:** We leggen vast dat de OZB alleen met inflatie stijgt. Daarmee geven we inwoners en ondernemers zekerheid en voorkomen we jaarlijkse discussies over verhogingen.
- ▶ **Rioolheffing matigen door investeren in woningbouw:** Wij matigen de rioolkosten door te investeren in meer woningbouw. Hoe meer woningen er worden gebouwd, hoe breder de lasten verdeeld kunnen worden. Met extra woningen zorgen we niet alleen voor doorstroming en betaalbare huisvesting, maar ook voor lagere en stabielere rioolheffingen voor iedereen.
- ▶ **Slimmere afvalinzameling:** We hebben gekozen voor een systeem met twee containers (GFT-, chemisch- en restafval), waarbij de afvalverwerker het nascheiden doet. De VVD blijft dit model bewaken en verbeteren zodat de heffing betaalbaar blijft en inwoners gemak ervaren.
- ▶ **Reserves gericht inzetten:** We zetten ons ervoor in dat reserves daadwerkelijk worden besteed aan investeringen die inwoners merken: nieuwe schoolgebouwen en sportaccommodaties. Geen geld oppotten, maar inzetten voor de toekomst.
- ▶ **Transparantie en inspraak versterken:** Jaarlijks publiceren we een duidelijke financiële rapportage en organiseren we open begrotingsdagen. Inwoners kunnen daar direct hun wensen en prioriteiten meegeven.

Wonen en samenleven

In Berkelland is voor iedereen een passende woning beschikbaar. Starters vinden betaalbare koop- en huurwoningen in hun eigen dorp, jonge gezinnen hebben voldoende keuze uit ruime gezinswoningen en senioren wonen comfortabel in moderne appartementen of levensloopbestendige huizen. Door de brede doorstroming is er een gezonde balans ontstaan tussen jong en oud, waardoor dorpen levendig blijven en scholen, verenigingen en het MKB bloeien.

De woningbouw heeft de afgelopen jaren een grote sprong gemaakt. Jaarlijks zijn er honderden nieuwe woningen toegevoegd, verspreid over alle kernen. Aan de rand van dorpen en steden zijn nieuwe straten en wijken ontstaan, telkens zorgvuldig ingepast in de omgeving. In het buitengebied zijn oude boerderijen gesplitst, erven herbestemd en bijgebouwen getransformeerd tot woonruimte. Hierdoor blijft het buitengebied levendig.

Er is een grote diversiteit aan woonvormen gerealiseerd: compacte appartementen voor senioren, betaalbare starterswoningen, sociale huur- en koopwoningen voor werkenden, maar ook nieuwe concepten zoals tiny houses, kangoeroewoningen en knoopen. Deze mix zorgt ervoor dat iedere inwoner in elke levensfase en met elke samenstelling van huishouden een passend thuis vindt.

De gemeente voert een actief grondbeleid en neemt tijdig grondposities in om nieuwe bouwlocaties mogelijk te maken. Zo houden we regie, versnellen we procedures en kunnen we flexibel inspelen op de woonvraag. Innovatie en particulier initiatief worden actief ondersteund, waardoor inwoners samen met de gemeente bouwen aan een toekomstbestendig Berkelland.

Kleine kernen vitaal houden

De leefbaarheid van de kleine kernen staat niet meer onder druk. We bouwen naar behoefte en de lokale bedrijvigheid trekt aan. Scholen en voorzieningen blijven bestaan en worden waar nodig vernieuwd. Verenigingen blijven actief en vormen een belangrijk onderdeel van het dorpse leven. Er vinden geen grote uitbreidingen plaats en we realiseren alleen woningbouw die aansluit bij de daadwerkelijke behoefte en past bij het dorpse karakter.

Daarnaast moeten er kansen komen voor startups en kleine bedrijven om zich te vestigen, bijvoorbeeld in leegstaande agrarische gebouwen. Zo benutten we de bestaande ruimte, stimuleren we lokale werkgelegenheid en zorgen we dat jongeren en jonge gezinnen in hun eigen kern kunnen blijven wonen en werken. Voorwaarde is dat het landelijke en karakteristieke beeld van het buitengebied behouden blijft.

Door dit beleid blijven ook de kleine kernen vitaal en levendig: met voldoende kinderen op school, een actief verenigingsleven en een gezonde mix van jong en oud.

Asielopvang en leefbaarheid

In de afgelopen jaren heeft de opvang van asielzoekers regelmatig geleid tot discussie over draagkracht en leefbaarheid in dorpen en steden. Berkelland wil verantwoordelijkheid nemen, maar altijd met oog voor balans en de belangen van onze inwoners.

Berkelland draagt verantwoordelijkheid in de opvang van asielzoekers, maar altijd op een manier die recht doet aan onze inwoners en de draagkracht van onze kernen. Wij willen geen disproportionele opvang die de balans in dorpen verstoort of ten koste gaat van de woningbouw voor eigen inwoners.

Wij zetten in op kleinschalige en tijdelijke opvang, verspreid over de regio, zodat de druk eerlijk verdeeld wordt en voorzieningen niet overbelast raken. Veiligheid staat hierbij voorop: inwoners moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente overlast voorkomt en snel optreedt wanneer dat nodig is.

De VVD kiest voor een koers waarin opvang humaan is, maar ook eerlijk en realistisch. De woonruimte die we bouwen is primair bedoeld voor starters, gezinnen en senioren in Berkelland.

Statushouders in Berkelland leren vanaf het begin intensief de Nederlandse taal en stromen snel door naar werk, stage of vrijwilligerswerk. Taal en werk zijn de sleutel tot zelfstandigheid en volwaardige deelname aan de samenleving. Met ondersteuning van werkgevers, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties dragen statushouders actief bij aan de gemeenschap en bouwen zij aan hun eigen toekomst.

Koers

- ▶ **Bouwtempo vasthouden:** Wij bouwen jaarlijks minimaal 250 woningen in 2026 en 2027, en houden dit tempo vast in de jaren daarna.
- ▶ **Nieuwe bouwlocaties ontwikkelen:** Wij voegen aan de randen van grote én kleine kernen nieuwe straten en wijken toe, naar voorbeeld van Oost-Gelre en Bronckhorst.
- ▶ **Ruimte in het buitengebied benutten:** Wij passen de Omgevingsvisie aan zodat boerderijsplitsing, ervenherbestemming en woningen in bestaande bijgebouwen breed mogelijk worden, zoals in Haaksbergen en Hof van Twente al kan.
- ▶ **Kleine kernen versterken:** Wij bouwen ook in de kleine kernen, zodat jongeren en gezinnen er kunnen blijven wonen en scholen openblijven. De woningbouw is hier naar behoefte en passend bij het dorpse karakter.
- ▶ **Ruimte voor ondernemerschap in kleine kernen:** Wij geven kleine bedrijven en startups de kans zich te vestigen in leegstaande agrarische gebouwen of kleine uitbreidingen van bestaande bedrijven. Zo stimuleren wij werkgelegenheid en zorgen wij dat de vitaliteit van de dorpen behouden blijft.
- ▶ **Doorstroming en balans in woningaanbod stimuleren:** Wij bouwen kleinere, aantrekkelijke woningen voor senioren, maar óók betaalbare woningen voor starters en werkenden, zowel in de sociale huur als de sociale koop. Zo ontstaat een gezonde mix van woningen die recht doet aan alle levensfasen en samenstellingen van huishoudens.
- ▶ **Binding met Berkelland versterken:** Wij geven bij woningbouw extra aandacht aan jongeren, starters en gezinnen die in Berkelland wonen, werken of geworteld zijn. Tegelijk blijven nieuwe inwoners welkom, omdat zij onze gemeenschap verrijken.
- ▶ **Snellere procedures:** Wij verkorten vergunningstrajecten en bieden maatwerk, onder meer via een woonmakelaar die initiatiefnemers helpt bij hun plan. Daarnaast willen we zo min mogelijk regelgeving.
- ▶ **Parkeren passend bij de wijk:** Wij hanteren realistische parkeernormen bij nieuwbouw en herinrichting, zodat inwoners altijd voldoende kunnen parkeren. We zorgen dat parkeerplekken aansluiten bij de behoeften van verschillende huishoudens en de leefbaarheid van de wijk versterken.
- ▶ **Actief grondbeleid inzetten:** Wij nemen actief grondposities in rondom kernen, zodat bouwlocaties tijdig beschikbaar komen en we regie houden over de woonvisie.

- ▶ **Wij kiezen voor kleinschaligheid en spreiding:** Wij zorgen dat opvang van statushouders altijd kleinschalig en tijdelijk wordt georganiseerd, en zoveel mogelijk regionaal gespreid. Zo voorkomen we dat de druk te groot wordt op voorzieningen in één kern. De sociale veiligheid wordt meer gediend in geval van een diverse en kleinschalige opvang dan bij een grootschalige en eenzijdige samenstelling. Bovendien komt dat de integratie ten goede.
- ▶ **Wij beschermen de balans in onze dorpen:** Wij voorkomen dat opvang ten koste gaat van woningen voor starters en gezinnen in Berkelland. Onze prioriteit ligt bij huisvesting van eigen inwoners.
- ▶ **Wij stellen veiligheid en leefbaarheid voorop:** Wij treden snel en duidelijk op bij overlast en bewaken de veiligheid in de kernen. Inwoners moeten erop kunnen vertrouwen dat de opvang geen negatieve invloed heeft op hun woonomgeving.
- ▶ **Integratie door taal en werk:** Wij zorgen dat statushouders vanaf dag één de Nederlandse taal leren en begeleiding krijgen naar werk, stage of vrijwilligerswerk. Dit doen we samen met werkgevers, onderwijs en maatschappelijke organisaties. Zo maken we integratie effectief en dragen nieuwkomers snel bij aan de samenleving.
- ▶ **Wij werken naar een toekomst zonder grootschalige opvang:** Wij zien 2035 als het perspectief waarin de instroom van asielzoekers fors is verminderd en opvanglocaties sterk zijn afgenomen. De focus ligt dan volledig op woningen voor Berkellanders en een gezonde bevolkingsopbouw.

► Een bruisende economie en aantrekkelijke dorpscentra

De bedrijvigheid voel je in de winkelstraten, op bedrijventerreinen en in het buitengebied. Onze ondernemers hebben de vrijheid gekregen om te groeien en vernieuwen. Startups vinden plek in herbestemde panden, het MKB bloeit en innovaties worden omarmd. Door de ligging langs de N18 en de snelle verbinding naar de A1 heeft zich bovendien veel nieuwe industrie ontwikkeld, waardoor de economie sterker is verankerd in de regio en ondernemers profiteren van de uitstekende bereikbaarheid. Ook is het parkeren in de winkelstraten in goed overleg met de winkeliers vastgesteld, zodat de bereikbaarheid en aantrekkelijkheid van de centra behouden blijven.

Van groot belang binnen de Berkellandse economie zijn de boeren. Generaties lang hebben zij onze gemeente opgebouwd en ook vandaag zijn zij onmisbaar voor voedselproductie, innovatie en het beheer van ons unieke coulisselandschap.

De winkelstraten hebben een nieuwe vorm gekregen. Steeds meer dagelijkse aankopen gaan via internet, maar winkels als de supermarkt, de drogist en de bloemenzaak blijven het hart van de dorpen. Daaromheen zijn er belevingswinkels ontstaan die passen bij onze streek en onze gastvrijheid. De centra zijn veranderd in ontmoetingsplaatsen, waar markten, evenementen en culturele activiteiten plaatsvinden. Op de gezellige horecapleinen genieten inwoners en bezoekers samen van eten, drinken en ontmoeting. In deze winkelstraten staan panden die eer doen aan het verleden van de winkelstraten, de dorpskern is herkenbaar.

De weekmarkten hebben daarbij een belangrijke functie behouden. Ze brengen mensen samen en zorgen voor levendigheid in de kernen. Naast de vaste winkels zijn de markten plekken waar inwoners elkaar ontmoeten, streekproducten centraal staan en ondernemers hun klantenkring versterken. Zo vormen de markten een herkenbare en laagdrempelige aanvulling op de winkelstraten.

De gemeente denkt mee met inwoners en ondernemers in kansen en mogelijkheden. “Nee, kan niet” is vervangen door “wat kan wél”. Dat maakt Berkelland tot een aantrekkelijke vestigingsplaats, niet alleen voor onze eigen inwoners, maar ook voor nieuwe ondernemers en investeerders.

In onze gemeente bevinden zich internationale spelers, zowel in de voedingsmiddelenindustrie als in de hightech-sector, hét bewijs dat Berkelland niet alleen sterke wortels heeft in de landbouw, maar ook echt meetelt in innovatie en technologie. Samen vormen deze bedrijven de pijlers onder een gezonde en dynamische economie.

Koers

- **Ondernemers de ruimte geven:** Wij schrappen onnodige regels en versnellen vergunningen, zodat ondernemers sneller kunnen bouwen en uitbreiden.
- **Lokale samenwerking versterken:** Wij geven gemeentelijke opdrachten zoveel mogelijk aan lokale bedrijven en openen één duidelijk ondernemersloket voor snelle service.
- **Parkeren in de winkelstraten:** Wij stemmen de parkeervoorzieningen in de winkelstraten af in overleg met de winkeliers. Zo zorgen we voor een goede balans tussen bereikbaarheid, doorstroming en de aantrekkelijkheid van de centra voor bezoekers en ondernemers.

- ▶ **Leegstand aanpakken:** Wij zetten leegstaande panden om in woningen of bedrijfsruimtes en mengen wonen, werken en in de dorpscentra concentreren we winkels en horeca.
- ▶ **Sterke bedrijventerreinen met goede verbindingen:** Wij ontwikkelen moderne bedrijventerreinen in Berkelland die optimaal profiteren van de ligging nabij de N18 en de snelle verbinding naar de A1.
- ▶ **Nieuwe en opgewaardeerde bedrijventerreinen:** Wij constateren dat de huidige bedrijventerreinen nagenoeg vol zijn. Daarom ontwikkelen wij spoedig nieuwe bedrijventerreinen en zorgen we ervoor dat bestaande terreinen worden opgewaardeerd. Zo behouden we ruimte voor groeiende ondernemers en versterken we het vestigingsklimaat in Berkelland.
- ▶ **Innovatie en digitalisering stimuleren:** Wij bieden ruimte aan startups en stimuleren digitale innovatie en verduurzaming, zodat Berkelland klaar is voor de toekomst.
- ▶ **Evenementen eenvoudiger maken:** Wij maken het organiseren van feesten en evenementen simpel met snelle vergunningen en actieve ondersteuning vanuit de gemeente.
- ▶ **Toerisme en recreatie versterken:** Wij houden toeristenbelasting laag en investeren in aantrekkelijke recreatie en promotie van Berkelland.
- ▶ **Sterke winkelstraten en centra:** Wij investeren in veilige en groene centra met ruimte voor lokale winkels, horeca en ontmoeting, zodat onze kernen levendig blijven.
- ▶ **Centrumplannen:** Versnellen en in samenspraak met ondernemers vaststellen.

► Stikstof en toekomst van de landbouw

In Berkelland is de stikstofproblematiek niet langer een bron van onzekerheid, maar onderdeel van een realistische en werkbare aanpak. Boeren krijgen de kans om hun bedrijf stap voor stap te verduurzamen, met innovatie, precisielandbouw en investeringen in emissiereductie.

Voor wie wil stoppen, zijn er goede landelijke regelingen met perspectief voor herbestemming van het erf. Voor wie door wil gaan, is er ruimte om te blijven ondernemen, op de gangbare of met innovatieve verbreding. Het is dus én-én: landbouw en natuur versterken elkaar, in plaats van tegenover elkaar te staan.

De gemeente werkt samen met provincie en Rijk om maatwerk te bieden. Natura 2000-gebieden blijven beschermd, maar altijd met oog voor een haalbare balans tussen natuurdoelen, landbouw en leefbaarheid. Zo blijft Berkelland een plattelandsgemeente waar voedselproductie, natuurbeheer en recreatie hand in hand gaan.

Er is volop ruimte voor boeren die op een gangbare manier willen blijven boeren. Waardering en ondersteuning zijn ervoor wie in de kern van het vakmanschap wil blijven, maar ook innovatie en verbreding zijn mogelijk voor wie dat toekomstpad kiest. Zo blijven onze boeren een stabiele factor in economie, landschap en gemeenschap.

Daarnaast zijn boeren ondernemers in de volle breedte: naast hun landbouwbedrijven ontwikkelen zij duurzame energie, bieden zij recreatie en logies op het erf, en maken zij streekproducten die de lokale economie versterken. In Berkelland krijgen zij de ruimte om te vernieuwen en hun bedrijven toekomstbestendig te maken, mét oog voor duurzaamheid en biodiversiteit.

Hier versterken landbouw, natuur en recreatie elkaar. Boeren die kiezen voor innovatie, duurzame energie, agrarisch natuurbeheer of verbreding richting toerisme en zorg krijgen daarvoor de ruimte. Zo blijft het platteland economisch sterk, en aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers.

Onze boeren en ondernemers bewijzen dat vrijheid en verantwoordelijkheid samen kunnen gaan: ruimte om te ondernemen, mét oog voor natuur, innovatie en samenleving.

Koers

- **Ruimte voor verduurzaming:** Wij geven boeren de vrijheid om te kiezen hoe zij hun bedrijf toekomstbestendig maken. Wij stimuleren innovatie en bieden ondersteuning bij precisielandbouw, emissiereductie en circulaire oplossingen.
- **Ruimte voor Innovatie door boeren:** Wij faciliteren boeren die vrijwillig investeren in duurzame technieken en emissiereductie. Zo versnellen wij de verduurzaming zonder dwang.
- **Vrijwillige uitkoop:** Wij zetten in op vrijwillige regelingen voor boeren die willen stoppen. Wij zorgen dat er duidelijke perspectieven zijn voor herbestemming van erven, zodat leegstand en verval worden voorkomen.
- **Waardering voor traditionele boeren:** Wij erkennen dat ook traditionele landbouw een belangrijke rol speelt in onze economie en ons landschap. Wij beschermen de vrijheid van bedrijfsvoering, zorgen dat deze boeren kunnen blijven ondernemen en stimuleren verduurzaming.
- **Maatwerk bij Natura 2000:** Wij zorgen dat Natura 2000-doelen haalbaar worden gemaakt met maatwerkoplossingen, afgestemd op de lokale situatie. Wij voorkomen eenheidsworst en leggen geen onrealistische verplichtingen op.

► Toerisme en recreatie

Berkelland is een aantrekkelijke bestemming voor bezoekers van binnen en buiten de regio. De gemeente is goed bereikbaar en biedt een rijk palet aan recreatieve voorzieningen. De combinatie van bossen, kastelen, karakteristieke landschappen en gezellige horeca en recreatieve voorzieningen maakt Berkelland tot een plek waar iedereen graag langer verblijft.

Dagrecreatie speelt hierin een steeds belangrijkere rol. Initiatieven zoals het Hof van Eckberge Museum More, Klimbos Ruurlo en andere recreatieparken, speeltuinen, theetuinen en avontuurlijke voorzieningen worden actief gestimuleerd en ondersteund. Ze bieden laagdrempelige en veelzijdige recreatiemogelijkheden voor gezinnen, groepen en dagjesmensen, en versterken daarmee de aantrekkingskracht van de gemeente.

Recreatie bij de boer speelt een belangrijke rol. Van minicampings en boerderijlogies tot streekproducten en educatieve activiteiten: het buitengebied biedt volop mogelijkheden om te genieten en te ontspannen in een authentieke omgeving.

Daarnaast trekken zwembaden, wandel- en fietsroutes, evenementen en sportfaciliteiten jaarlijks vele bezoekers. Goede verblijfsaccommodaties, van campings en B&B's tot hotels, zorgen ervoor dat toeristen zich hier welkom voelen. Toerisme versterkt zo niet alleen de lokale economie, maar óók de levendigheid in de kernen.

Koers

- **Ruimte voor toeristische ondernemers:** Wij maken het makkelijker voor campings, B&B's en horeca om te starten of uit te breiden. Vergunningen worden sneller verleend en wij denken mee in kansen. Zo stimuleren wij een aantrekkelijk toeristisch aanbod.
- **Versterken van recreatie en dagrecreatie:** Wij versterken Berkelland als aantrekkelijke bestemming door dagrecreatie, zoals het Hof van Eckberge, en andere recreatieve initiatieven actief te ondersteunen. Ook recreatie bij de boer en bestaande voorzieningen dragen we een warm hart toe. Zo zorgen we voor meer levendigheid en een sterke lokale economie.
- **Recreatie bij de boer:** Wij ondersteunen boeren die hun erf inzetten voor logies, streekproducten of educatie. Met minder regels en meer ruimte voor initiatieven versterken wij de agrarische economie én de recreatiesector.
- **Fiets- en wandelroutes:** Wij breiden fiets- en wandelroutes uit en verbeteren bewegwijzering en rustpunten. Samen met inwoners en ondernemers zorgen wij dat Berkelland aantrekkelijk blijft als fiets- en wandelgemeente.
- **Openluchtwembaden:** Wij behouden en onderhouden de openluchtwembaden. Deze voorzieningen zijn belangrijk voor sport, ontspanning en de aantrekkingskracht van onze kernen.
- **Recreatieplassen:** Wij ontwikkelen recreatieplassen verder tot plekken waar inwoners en bezoekers veilig kunnen zwemmen, varen en sporten. Met goede voorzieningen vergroten wij de recreatieve waarde.
- **Verblijfsaccommodaties:** Wij geven ruimte aan nieuwe B&B's, campings en kleinschalige hotels. Zo zorgen wij voor een breed aanbod dat aansluit bij de wensen van toeristen.
- **Publiek-private investeringen:** Wij investeren samen met ondernemers in kwalitatieve verblijfsvoorzieningen. Hierdoor ontstaat meer keuze en blijven toeristen langer in Berkelland.
- **Publieke ruimte:** Wij zorgen dat straten, pleinen en parken schoon en aantrekkelijk zijn. Een verzorgde omgeving versterkt het imago van Berkelland als gastvrije en levendige gemeente.

Zorg en meedoen

In Berkelland is zorg dichtbij, betaalbaar en op maat georganiseerd. Inwoners krijgen de ondersteuning die zij nodig hebben, maar houden ook zoveel mogelijk eigen regie. Mensen kunnen zelfstandig in hun eigen huis en buurt blijven wonen, met ondersteuning van hun omgeving. Wanneer dat niet meer lukt, staat er een sterk en menselijk vangnet klaar. Niemand hoeft zich zorgen te maken of hij wel de juiste hulp krijgt: het systeem is duidelijk, eerlijk en toegankelijk.

Mantelzorgers staan er niet alleen voor. Zij krijgen structurele erkenning en ondersteuning, zodat zij hun belangrijke werk vol kunnen houden. Ook vrijwilligers en buurtinitiatieven zijn een vanzelfsprekend onderdeel van de zorgstructuur: noaberschap is tastbaar aanwezig in alle kernen. Buren die een maaltijd koken voor een oudere, een gezin dat tijdelijk een ander gezin ontlast, of een sportclub die extra aandacht heeft voor jongeren met zorgen, dit soort initiatieven zijn niet uitzonderlijk, maar de norm.

De zorg in Berkelland is menselijk en praktisch georganiseerd. Er is geen doolhof van loketten of formulieren. Zorgverleners, scholen, verenigingen en de gemeente werken samen in duidelijke teams. Inwoners worden niet van het kastje naar de muur gestuurd, maar krijgen direct de juiste hulp. Regels en procedures zijn helder, eenvoudig en altijd ondersteunend, nooit belemmerend.

Preventie is de basis. Gezonde leefstijl, bewegen, voeding en mentale gezondheid zijn vanzelfsprekende thema's op scholen, in buurthuizen en bij sportverenigingen. Problemen worden vroeg gesignaleerd en aangepakt, zodat zwaardere en duurdere zorg minder vaak nodig is. Huisartsen en buurtsportcoaches spelen hierin een centrale rol.

De financiën zijn op orde. De kosten van het sociaal domein zijn in balans doordat de gemeente zelf de spelregels bepaalt en inzet op eigen verantwoordelijkheid. Voor de Wmo is het normaal dat inwoners eerst kijken wat zij zelf of samen met hun omgeving kunnen oplossen. Kinderen en jongeren krijgen de juiste zorg, maar op een manier die doelgericht en betaalbaar is.

Ook is er een eerlijke verdeling van verantwoordelijkheden. Voor de Jeugdwet is het landelijke stelsel aangepast, waardoor gemeenten niet langer de lasten van buitensporige kosten dragen. Berkelland draagt niet langer in haar eentje de lasten voor jeugdzorgkinderen die van buiten de gemeente hier worden geplaatst. Dankzij een landelijke verdeelsleutel en regionale afspraken worden de kosten eerlijk verdeeld. Zo kan de gemeente zich richten op de kwaliteit van zorg en ondersteuning voor de eigen inwoners, zonder dat de begroting onevenredig wordt belast.

Niemand valt tussen wal en schip. Armoede en problematische schulden worden actief bestreden door preventie, vroegsignalering en snelle toegang tot schuldhulpverlening. Inwoners die kwetsbaar zijn, krijgen de juiste begeleiding en ondersteuning om weer vooruit te komen. Er is ook passende woonruimte beschikbaar voor mensen die een extra vangnet nodig hebben, zoals dak- en thuislozen of statushouders. Zo bouwen we aan een sterke gemeenschap waarin zorg niet alleen gaat over medische hulp, maar ook over meedoen, erbij horen en verbonden zijn.

Koers

- ▶ **Zorg voor wie het écht nodig heeft:** Wij zorgen dat ondersteuning terechtkomt bij wie het niet meer zelf kan. Hulp is betaalbaar en bereikbaar, maar altijd gericht op wie het écht nodig heeft.
- ▶ **Minder bureaucratie, meer menselijkheid:** Wij beperken regels en versnellen beslissingen. De menselijke maat staat voorop: inwoners krijgen snel duidelijkheid en passende hulp.
- ▶ **Preventie als basis:** Wij investeren in preventie. Samen met sportclubs, scholen, huisartsen en buurthuizen zorgen we voor gezonde leefstijl, bewegen en mentale weerbaarheid.
- ▶ **Eigen regie op Wmo en Jeugdwet:** Wij nemen lokaal de regie en bepalen de spelregels voor ondersteuning. Zo houden we zorg betaalbaar en toegankelijk, zonder onnodige Haagse regels.
- ▶ **Kosten sociaal domein beheersbaar:** Wij brengen de kosten omlaag door vroegtijdige signalering, lichte zorg waar dat kan en maatwerk. Zo voorkomen we dure, zware zorg en blijft de begroting gezond.
- ▶ **Meer zelfredzaamheid, noaberschap en initiatieven:** Wij faciliteren laagdrempelige initiatieven zoals steungezinnen, burenhulp en vrijwilligersprojecten. Dit versterkt de gemeenschap en maakt zorg menselijk en dichtbij.
- ▶ **Wonen voor kwetsbare doelgroepen:** Wij zorgen voor passende huisvesting, gemêleerd en kleinschalig in wijken, voor kwetsbare doelgroepen zoals dak- en thuislozen. Zo krijgt iedereen de kans op een veilige woonplek en een nieuwe start.
- ▶ **Schuldpreventie en begeleiding:** Wij zetten in op vroegsignalering en begeleiding om te voorkomen dat inwoners in problematische schulden terechtkomen. Samen met scholen, werkgevers en maatschappelijke organisaties helpen we inwoners financieel zelfredzaam te blijven.
- ▶ **Armoede en schulden aanpakken:** Wij zorgen dat inwoners met financiële problemen snel geholpen worden. Schuldhelpverlening is laagdrempelig en we investeren in preventie zodat schulden niet groter worden. Niemand hoeft door armoede buiten de samenleving te staan.
- ▶ **Eerlijke verdeling jeugdzorgkosten:** Wij zetten ons in voor een structurele stelselwijziging van de jeugdzorg. De huidige praktijk, waarin gemeenten opdraaien voor de kosten van jeugdzorgkinderen van buiten hun eigen gemeente, is onhoudbaar. Wij maken deze kosten inzichtelijk en brengen ze nadrukkelijk onder de aandacht bij het Rijk. Samen met omliggende gemeenten, de provincie en zorgaanbieders zoeken wij naar gezamenlijke afspraken, maar de structurele oplossing ligt landelijk. Daarom houden wij dit onderwerp voortdurend op de agenda bij de VNG en het Rijk en leggen wij dit nadrukkelijk neer bij onze VVD-fractie in de Tweede Kamer. Zo vergroten wij de druk om te komen tot een nieuw stelsel waarin het Rijk medeverantwoordelijkheid neemt en de kosten eerlijk worden verdeeld.

► Onderwijs en verenigingen

In Berkelland groeit ieder kind op met onderwijs dat bij hem of haar past. Thuiszitters bestaan niet meer, omdat er altijd een onderwijsroute is die aansluit bij de talenten en mogelijkheden van de jongere. Of het nu gaat om regulier onderwijs, praktijkonderwijs, speciaal onderwijs of maatwerk in samenwerking met bedrijven en verenigingen: er is altijd een plek waar jongeren zich verder kunnen ontwikkelen richting de arbeidsmarkt en de samenleving.

Ook zien we dat iedereen kan en wil bijdragen. Waar vaak wordt gesproken over mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, zien wij dat juist de arbeidsmarkt soms een afstand heeft tot hén. Veel inwoners willen graag functioneren in werk, maar de kansen zijn niet altijd vanzelfsprekend.

Daarom zijn er in onze gemeente werkervaringsplekken en dagbesteding bij bedrijven gerealiseerd. Hier leren inwoners nieuwe vaardigheden, bouwen ze werkritme op en doen ze mee in de samenleving. Voor wie dit (nog) een stap te ver is, zijn er voldoende beschutte werkplekken en dagbesteding in een beschermde omgeving, waar opdrachten voor bedrijven worden uitgevoerd. Zo zorgen onderwijs, verenigingen en bedrijfsleven er samen voor dat iedere inwoner kan meedoen, naar vermogen en met waardering voor ieders talent.

Verenigingen en gemeenschapszin dragen in belangrijke mate bij aan de sfeer van onze Achterhoekse gemeente. We kennen een zeer rijk verenigingsleven waar men elkaar ontmoet, sport en leert kennen. Er zijn veel lokale initiatieven die bijdragen aan sociale cohesie. Onze gemeente voorziet hierin door deze initiatieven te ondersteunen. Dorpshuizen zijn ontmoetingsplekken voor jong en oud.

Vrijwilligerswerk is vanzelfsprekend voor onze inwoners. Zij zijn de verbinders in onze samenleving en brengen mooie dingen tot stand. De gemeente faciliteert waar mogelijk deze vrijwilligers.

Verenigingen en evenementen zijn onmisbaar voor de leefbaarheid in onze kernen. Ze brengen mensen samen, versterken de saamhorigheid en houden het dorpsleven vitaal. Dorpsfeesten, Reurpop, bloemencorso's, motorcrossen en sporttoernooien zijn diepgewortelde tradities die bijdragen aan de Achterhoekse identiteit.

De gemeente ondersteunt verenigingen en stichtingen bij het organiseren van deze evenementen. We zijn niet strenger dan het landelijke beleid. Daarom helpt de gemeente bij het aanvragen van vergunningen en het naleven van veiligheids- en milieueisen. Via één **evenementenloket** bieden we praktische hulp en advies, zodat verenigingen zich kunnen richten op de organisatie en niet verdwalen in regels.

Koers

- **Passend onderwijs voor iedereen:** Wij zorgen ervoor dat ieder kind onderwijs volgt dat aansluit bij zijn of haar mogelijkheden. Samen met scholen, ouders en organisaties werken wij aan maatwerktrajecten zodat thuiszitters niet meer voorkomen.
- **Samenwerking onderwijs en bedrijfsleven:** Wij versterken de samenwerking tussen scholen en ondernemers om stageplaatsen, leerwerkplekken en banen te creëren. Zo bereiden we jongeren beter voor op de arbeidsmarkt en houden we talent in onze gemeente.
- **Werkervaringsplekken bij bedrijven:** Wij stimuleren bedrijven om vrijwillig werkervaringsplekken aan te bieden. Daarmee bouwen mensen die (nog) niet volledig mee kunnen doen aan werkervaring, zelfvertrouwen en een ritme dat hen richting regulier werk helpt.

- ▶ **Beschut werk met perspectief:** Wij organiseren beschut werk voor inwoners die dit nodig hebben, maar doen dit altijd met oog op doorstroming naar regulier werk. Zo blijft iedereen perspectief houden en kan naar vermogen meegedaan worden.
- ▶ **Verenigingen ondersteunen:** Wij ondersteunen verenigingen en organiserende partijen zodat zij hun activiteiten laagdrempelig en zelfstandig kunnen vormgeven. Daarmee versterken we het rijke verenigingsleven dat de ruggengraat vormt van onze samenleving.
- ▶ **Dorpshuizen verduurzamen:** We ondersteunen dorpshuizen bij het verduurzamen door coöperaties en inwonersinitiatieven te faciliteren. Dorpshuizen zijn hierdoor betaalbare, duurzame en levendige ontmoetingsplekken voor jong en oud. Nu horeca in de omgeving verdwijnt, beschikken dorpshuizen bovendien over ruimere horecavergunningen, waardoor zij deze belangrijke sociale functie blijven vervullen.
- ▶ **Eén loket en praktische ondersteuning voor evenementen:** Wij zetten ons in voor een sterk en bruisend verenigingsleven door verenigingen en stichtingen actief te ondersteunen bij het organiseren van evenementen. Tradities blijven zo behouden en de gemeenschapszin wordt versterkt. Daarom richten we een centraal evenementenloket in waar organisatoren terecht kunnen voor alle vragen over vergunningen, landelijke voorschriften en praktische hulp. De gemeente denkt proactief en oplossingsgericht mee, zodat organiseren eenvoudig en toegankelijk blijft voor iedereen.
- ▶ **Behouden van tradities:** Wij koesteren de lokale feesten, sportevenementen en culturele activiteiten die de identiteit van Berkelland vormen.

► Sport, Cultuur en Gezondheid

Bewegen, ontmoeten en beleven: dat zijn de pijlers van een vitaal Berkelland. Sport en cultuur dragen rechtstreeks bij aan de gezondheid en het welzijn van onze inwoners. Wie sport, blijft langer fit en vitaal, voelt zich minder eenzaam en doet actief mee in de samenleving. Cultuur verbindt generaties, zorgt voor ontspanning en inspiratie en versterkt de aantrekkingskracht van onze gemeente. Inwoners, verenigingen en ondernemers hebben vrijheid hier invulling aan te geven.

Sportvoorzieningen moeten dichtbij en toegankelijk zijn. Daarom wordt eerst onderzocht of het haalbaar is om in alle grote kernen een laagdrempelig instructiebad te realiseren. Daarmee kan schoolzwemmen weer vanzelfsprekend worden en krijgen jong en oud meer mogelijkheden om te bewegen. Eén van deze voorzieningen wordt bovendien zo ingericht dat er ook waterpolo en zwemwedstrijden kunnen plaatsvinden, zodat Berkelland sportief zichtbaar blijft in de regio. Ook moderne, multifunctionele sporthallen en velden, in grote én kleinen kernen, spelen hierin een rol: zij bieden ruimte aan breedtesport, topsport en ontmoeting.

Het gemeentelijk sportbedrijf stimuleert inwoners om te bewegen, verbindt verenigingen en scholen, ontwikkelt programma's voor wie zelf geen aansluiting vindt en adviseert de gemeente bij de uitvoering van haar sportbeleid. Sport is daarmee niet alleen ontspanning, maar ook preventieve zorg: het voorkomt gezondheidsklachten, vermindert zorgkosten en draagt bij aan een vitale samenleving.

Ook cultuur heeft een duidelijke relatie met gezondheid en welzijn. Cultuur hoort dichtbij en toegankelijk te zijn, maar blijft in de eerste plaats van inwoners, verenigingen en ondernemers. De gemeente faciliteert waar een duidelijke maatschappelijke meerwaarde ontstaat. Monumenten en musea houden de geschiedenis levend, muziekverenigingen en koren brengen mensen samen en openluchttheaters en toneelgezelschappen zorgen voor ontmoeting en ontspanning. Daarmee bevordert cultuur het mentaal welzijn, gaat eenzaamheid tegen en geeft ruimte aan creativiteit. Bovendien versterkt het de lokale economie en maakt het Berkelland aantrekkelijk voor bezoekers van buiten.

In Berkelland mag niemand buitenspel staan. Of het nu gaat om sport of cultuur: iedereen moet kunnen meedoen, kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen, ook als inkomen of gezondheid een drempel vormt.

Koers

- **Instructiebaden in alle grote kernen:** Wij onderzoeken de haalbaarheid en zetten ons in om in alle grote kernen laagdrempelige instructiebaden te realiseren. Zo maken we zwemmen bereikbaar voor iedereen en wordt schoolzwemmen weer vanzelfsprekend. Dit draagt bij aan de zwemvaardigheid, gezondheid, veiligheid van onze jeugd en inwoners die in onze gemeente komen wonen.
- **Regionaal zwembad voor topsport:** Wij bouwen in samenwerking met partners een regionaal zwembad dat geschikt is voor waterpolo en zwemwedstrijden. Hiermee versterken we de sportieve uitstraling van Berkelland en bieden we onze talenten de kans om zich regionaal en landelijk te meten.
- **Zwembaden behouden voor sport en toerisme:** Wij behouden bestaande zwembaden, al dan niet in samenwerking met particuliere initiatieven, omdat ze niet alleen van waarde zijn voor sport en instructie, maar ook een belangrijke recreatieve voorziening vormen die toerisme aantrekt en de lokale economie ondersteunt.

- ▶ **Dagelijks bewegen in de schoolweek:** Wij zorgen voor structurele samenwerking tussen scholen, sportverenigingen en zwembaden, zodat bewegen en sporten onderdeel worden van de schoolweek. Kinderen leren hierdoor een actieve leefstijl aan die bijdraagt aan hun gezondheid en welzijn.
- ▶ **Gemeentelijk sportbedrijf als facilitator:** Wij positioneren het gemeentelijk sportbedrijf als verbinder en ondersteuner van verenigingen en initiatieven. Het sportbedrijf gaat samenwerken en stimuleren, niet concurreren. Zo versterken we het verenigingsleven in plaats van het te verdringen. Daarnaast zal het gemeentelijk sportbedrijf de gemeente adviseren en haar beleid uitvoeren.
- ▶ **Toegankelijkheid voor iedereen:** Wij garanderen dat geen enkel kind buitenspel staat. Via een sport- en cultuurpas ondersteunen wij gezinnen met een smalle beurs, zodat ook zij hun kinderen kunnen laten sporten of deelnemen aan culturele activiteiten.
- ▶ **Beweegtuinen voor ouderen:** Wij stimuleren de aanleg van beweegtuinen in samenwerking met zorginstellingen en bij de ontwikkeling van nieuwe wijken. Deze laagdrempelige voorzieningen helpen ouderen vitaal te blijven en bevorderen ontmoeting in de buurt.
- ▶ **Snelle en digitale vergunningverlening:** Wij zorgen dat aanvragen voor sportieve en culturele evenementen eenvoudig en digitaal verlopen. Minder regels en snellere procedures maken het makkelijker voor inwoners en verenigingen om initiatieven te organiseren.
- ▶ **Ruimte voor cultureel ondernemerschap:** Wij geven cultureel ondernemerschap prioriteit bij subsidieaanvragen. Initiatieven die deels zelfvoorzienend zijn en maatschappelijke meerwaarde bieden, krijgen voorrang. Zo stimuleren we een dynamische cultuursector die bijdraagt aan welzijn én economie.

► Mobiliteit en bereikbaarheid

In een vitaal Berkelland kunnen inwoners zich vrij en gemakkelijk verplaatsen. Wegen zijn goed onderhouden en verkeersveilig, fietssnelwegen verbinden de kernen en de regio, en openbaar vervoer blijft beschikbaar en toegankelijk. Nieuwe vormen zoals belbussen en deelvervoer sluiten aan op de behoeften van inwoners, zonder dat de gemeente dit zelf kostbaar hoeft te organiseren.

De inrichting van onze wegen draagt nadrukkelijk bij aan veiligheid én leefbaarheid. Slimme verlichting vergroot het gevoel van veiligheid en comfort, terwijl biodivers bermbeheer de leefomgeving groener en aantrekkelijker maakt. Dit doen we in samenwerking met inwoners en marktpartijen: de gemeente stelt kaders, maar ondernemers en coöperaties zorgen voor uitvoering en innovatie. Zo combineren we verkeersveiligheid met duurzaamheid, zonder onnodige regeldruk.

Woonwijken zijn goed ontsloten: ze zijn veilig bereikbaar en bij calamiteiten zijn er voldoende vluchtwegen. Hulpdiensten kunnen overal goed bijkomen, wat de veiligheid en leefbaarheid in de wijken versterkt. In de wijk Het Hambroek is aan de zuidzijde een extra uitvalweg gerealiseerd, zodat bewoners de wijk op meerdere manieren kunnen verlaten bij calamiteiten.

Parkeren blijft gratis en eenvoudig, met voldoende plekken in wijken en centra. Inwoners behouden de keuzevrijheid in de energiebron waarmee zij rijden. We anticiperen op de overgang naar emissie loze mobiliteit en zorgen samen met marktpartijen voor voldoende laadpalen. Nieuwe duurzame technieken worden omarmd wanneer ze praktisch, betaalbaar en toekomstgericht zijn.

Daarnaast is een goede bereikbaarheid met de grote steden (Enschede, Apeldoorn/Deventer, Doetinchem/Arnhem) essentieel. Omdat veel van deze verbindingen onder provinciaal beleid vallen, trekken we nadrukkelijk samen op met de VVD-fractie in de Provinciale Staten. Zo vergroten we onze invloed en zorgen we dat de stem van Berkelland doorklinkt in besluiten over infrastructuur, openbaar vervoer en regionale bereikbaarheid.

Koers

- **Wegen en fietspaden onderhouden:** Wij zorgen dat onze wegen en fietspaden als basisvoorziening goed zijn onderhouden.
- **Verkeersveiligheid vergroten:** Wij zorgen voor veilige schoolomgevingen, aanpak van gevaarlijke kruisingen en rotondes, meer snelheidscontroles bij 30 km- en 50 km-zones, en veilige oversteekplaatsen voor fietsers en voetgangers.
- **Extra ontsluiting woonwijken:** Wij zorgen voor voldoende ontsluitingswegen in alle woonwijken, zodat bewoners bij calamiteiten altijd meerdere vluchtroutes hebben en hulpdiensten snel ter plaatse kunnen zijn. Concreet betekent dit dat wij bij de wijk Het Hambroek een extra uitvalweg aan de zuidzijde aanleggen.
- **Slimme verlichting en biodivers bermbeheer combineren en uitbreiden:** Wij zorgen voor betere zichtbaarheid en verkeersveiligheid in de avonden waar dat noodzakelijk is én een aantrekkelijke, duurzame openbare ruimte.
- **Samen met de provincie en de VVD-fractie in de Staten lobbyen voor betere bereikbaarheid:** Wij starten een actieve lobby bij de provincie voor investeren in OV-verbindingen en goede ontsluiting richting Enschede, Apeldoorn/Deventer en

Doetinchem/Arnhem, zonder dat die ontsluiting lokaal wordt bekostigd.

- ▶ **Gratis parkeren:** Wij zorgen dat gratis parkeren waar mogelijk behouden blijft,
- ▶ **Voldoende publieke laadpalen:** Wij realiseren laadpalen via samenwerking met marktpartijen, niet door dure gemeentelijke investeringen.
- ▶ **Deelauto's en buurtbussen stimuleren:** Wij stimuleren het gebruik deelauto's en buurtbussen via coöperaties en particuliere initiatieven.

► Leefomgeving en natuur

Het landschap ademt rust en schoonheid. Het coulisselandschap, onderhouden door boeren, is niet alleen een visitekaartje voor toeristen maar ook een bron van trots voor onszelf. Slim onderhoud en samenwerking met de agrarische sector houden onze omgeving sterk en karakteristiek.

De publieke ruimte (wijken, pleinen, straten, plantsoenen) is schoon, veilig, groen en goed onderhouden. Kleine parken, bomen en ontmoetingsplekken maken buurten leefbaar en klimaatbestendig. Hier ontmoeten burens elkaar, spelen kinderen en voelt iedereen zich thuis.

De energietransitie verloopt pragmatisch en betaalbaar. Zonnepanelen liggen op daken in plaats van dat het landschap volgezet wordt met windmolens of zonnevelden. Om netcongestie (file op het elektriciteitsnet) te verlichten, onderkennen we dat de uitbreiding van het elektriciteitsnet cruciaal is voor economische ontwikkeling, verduurzaming van woningen en mobiliteit. We maken dus ruimte voor de broodnodige transformatorhuisjes, onderstations en kabels. Bedrijventerreinen kunnen een energy hub worden. Innovaties als buurtbatterijen krijgen de ruimte, om zo lokaal energie op te slaan. Ook zien we groen gas (uit slib en mest) als energiebron. Voor inwoners zijn de oplossingen altijd praktisch en betaalbaar, zodat verduurzaming haalbaar is voor iedereen.

De VVD is tegen grote windmolens in ons landschap, maar erkent dat ze op dit moment een noodzakelijke rol spelen om aan de energievraag te voldoen. Bij de beleidsontwikkeling voor de plaatsing van windmolens vindt intensieve samenspraak met de omgeving plaats, zodat er voldoende draagvlak ontstaat. Uiteindelijk moet kernenergie de structurele en duurzame oplossing bieden voor onze energievoorziening.

Water en bodem sturen onze keuzes.

We zorgen voor droge voeten bij hevige regenval en houden water langer vast in tijden van droogte. Dit vraagt om slimme oplossingen: waterbergingsgebieden bij de beekdalen, hergebruik van regenwater in de dorpen en het beter vasthouden van water op landbouwgrond. Zo versterken we de sponswerking van onze bodem. Samen met het waterschap en de agrarische sector zoeken we naar manieren om sloten, greppels en natuurlijke buffers beter te benutten. Ook bij nieuwe bouwprojecten kijken we kritisch naar de gevolgen voor waterhuishouding: verharding moet worden beperkt en afwatering slim ingericht.

De VVD ziet waterbeheer niet als een exclusieve overheidstaak. Juist door de kracht van inwoners, ondernemers en boeren te benutten, bereiken we meer. Boeren krijgen ruimte en waardering voor water- en natuurbeheer op hun land, inwonersinitiatieven voor vergroening en wateropvang worden ondersteund, en bedrijven worden gestimuleerd hun terreinen klimaatbestendig in te richten. Zo blijft Berkelland sterk, groen en klaar voor de toekomst, zonder onnodige regels en met oog voor de vrijheid van iedereen.

Koers

- **Landschap koesteren:** Wij beschermen en onderhouden het unieke coulisselandschap dat Berkelland kenmerkt. Wij zorgen ervoor dat boeren een eerlijke vergoeding krijgen voor hun rol als hoeders van het landschap. Wij sluiten hiervoor beheerovereenkomsten en stimuleren het gebruik van innovatieve technieken die landbouw en natuurbeheer combineren.
- **Dorpen vergroenen:** Wij zetten in op vergroening van de dorpen. Wij ondersteunen inwonersinitiatieven met budget en praktische hulp, zodat buurten zelf bomen kunnen planten, gevels vergroenen of kleine parken aanleggen. Wij maken procedures eenvoudig en zorgen dat initiatieven niet vastlopen op regels.

- ▶ **Pragmatische energietransitie:** Wij kiezen voor zonnepanelen op daken, liever dan grote windmolens of zonnevelden in het landschap. Deze windmolens en zonnevelden komen er allen na intensieve samenspraak met de omgeving, zodat er voldoende draagvlak ontstaat. Wij stimuleren lokale energiecoöperaties en verlenen vergunningen sneller voor daken en bedrijfsterreinen. Wij geven ruimte aan innovaties zoals buurtbatterijen en energy hubs en zorgen dat inwoners betaalbare oplossingen krijgen aangeboden. We werken mee aan het verlichten van de netcongestie door ruimte te maken voor kabels, transformatorhuisjes en buurtbatterijen.
- ▶ **Kernenergie als einddoel:** Wij zien windmolens slechts als tijdelijke oplossing. Landelijk zetten we ons actief in om samen met de provincie en het Rijk te werken aan kernenergie als structurele energiebron. Ondertussen zorgen we ervoor dat inwoners niet worden opgezadeld met onnodig hoge kosten voor tijdelijke oplossingen.
- ▶ **Water en bodem sturend:** Wij houden rekening met water bij nieuwe bouwplannen en ruimtelijke keuzes. Wij leggen vast dat verharding beperkt moet blijven, en stimuleren groene buffers en infiltratievoorzieningen. Wij werken samen met het waterschap en boeren aan waterberging, en ondersteunen inwoners bij de aanleg van regenwateropvang.
- ▶ **Samenwerking met inwoners, ondernemers en boeren:** Wij geven ruimte aan boeren die water- en natuurbeheer uitvoeren door dit samen op te pakken. Wij stimuleren ondernemers om hun terreinen klimaatbestendig in te richten. Wij ondersteunen inwoners die initiatieven nemen voor vergroening en wateropvang door hen actief te helpen in plaats van extra regels op te leggen.

► Veiligheid

In Berkelland leven inwoners in een veilige omgeving. Thuis, op straat, op school, in de sportclub en ook online voelen mensen zich beschermd en vrij. Het demonstratierecht is daarbij een groot goed. Demonstraties verlopen op vreedzame wijze en binnen de grenzen van wat maatschappelijk betamelijk is.

Ondermijning heeft geen kans. Criminele activiteiten zoals witwassen, drugshandel of illegale praktijken worden hard en effectief aangepakt. Signalen worden snel herkend en vergunningen worden geweigerd of ingetrokken zodra er sprake is van crimineel gebruik of overtreding wet. Samenwerking met politie, justitie en buurgemeenten zorgt ervoor dat criminaliteit buiten de deur wordt gehouden.

Regelgeving is er omdat het écht nodig is, hiermee wordt de burger beschermd en criminaliteit voorkomen. Duidelijke kaders en consequente handhaving maken het verschil, zonder dat inwoners of ondernemers onnodig worden belast.

Handhaving is zichtbaar en dichtbij. Wijkagenten en boa's zijn aanwezig in de kernen en kennen de mensen. Jongeren worden weerbaar gemaakt voor drugs en alcohol door goede voorlichting én samenwerking met scholen en verenigingen. Preventie is vanzelfsprekend, en vermindert overlast en (gezondheid)schade.

Ook digitaal voelen inwoners zich veilig. Voorlichting en ondersteuning maken dat ondernemers, verenigingen en inwoners weerbaar zijn tegen fraude, oplichting en misbruik van gegevens. Voor jongeren zetten we in op mediawijsheid.

Veiligheid in Berkelland betekent een schone, hele en veilige leefomgeving waarin inwoners zich vrij kunnen bewegen. Heldere regels beschermen die vrijheid, en stevig optreden tegen criminaliteit en overlast zorgt dat iedereen zich veilig voelt.

Koers

- **Overlast beperken:** Wij zetten buurtpreventie, WhatsApp-groepen en gebiedsverboden in waar dat nodig is. Door inwoners actief te betrekken bij veiligheid in hun eigen buurt, voorkomen wij dat kleine problemen uitgroeien tot grote ergernissen.
- **Weerbaarheid van jongeren vergroten:** Wij zorgen voor structurele lesprogramma's op scholen over drugs, alcohol en online veiligheid. Samen met verenigingen en ouders maken wij jongeren bewust en weerbaar, zodat zij beter bestand zijn tegen verleidingen en risico's.
- **Digitale veiligheid verbeteren:** Wij organiseren gratis trainingen en informatieavonden voor inwoners en ondernemers, met speciale aandacht voor ouderen. Zo zorgen wij dat iedereen zich kan wapenen tegen digitale fraude, oplichting en misbruik van gegevens.
- **Preventie en handhaving combineren:** Wij zetten vaker cameratoezicht in op risicoplekken en gebruiken mobiele flitspalen bij verkeersonveiligheid. Door preventie en strakke handhaving te combineren, voorkomen wij overlast en verbeteren wij de verkeersveiligheid.
- **Zo min mogelijk regels:** Wij maken alleen regels die écht nodig zijn om veiligheid en vrijheid te beschermen en criminaliteit te voorkomen. Wij houden regelgeving eenvoudig en transparant, zodat inwoners weten waar ze aan toe zijn.

Slotwoord

Berkelland staat voor grote uitdagingen, maar vooral ook voor grote kansen. Met de juiste keuzes kunnen wij ervoor zorgen dat onze gemeente vitaal, aantrekkelijk en toekomstbestendig blijft.

De VVD Berkelland kiest voor duidelijke prioriteiten: bouwen aan voldoende woningen, het financieel gezond houden van de gemeente en het beheersbaar maken van de zorgkosten. Daarmee leggen we een stevige basis voor een samenleving waarin vrijheid, verantwoordelijkheid en verbondenheid centraal staan.

Onze koers is gericht op doen wat nodig is. Geen eindeloze beleidsstukken, maar concrete resultaten waar inwoners en ondernemers het verschil van merken. Alleen samen, inwoners, ondernemers, verenigingen en overheid, kunnen we ervoor zorgen dat Berkelland in 2035 een gemeente is waar het goed wonen, werken en leven is.

Dit is ons slotwoord en ons slotbeeld: een Berkelland dat met vertrouwen naar de toekomst kijkt, sterk door samenwerking en veiligheid, levendig door woningbouw, solide door gezonde financiën en zorgzaam door grip op de zorgkosten.

Wij nodigen iedereen uit om met ons mee te denken en mee te doen. Want de toekomst van Berkelland maken we samen.